

Raport Pełnomocnika Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do spraw ochrony zwierząt z prac w lipcu 2020.

W pierwszym miesiącu działania jako Pełnomocnik Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do spraw ochrony zwierząt rozpocząłem prace od kompletowania Zespołu Ekspertów, który wolontariacko będzie pomagać przy rozpatrywaniu spraw. Zespół składać się będzie z osób reprezentujących różne poglądy na kwestię ochrony zwierząt – naukowców, przedstawicieli organizacji pro-zwierzęcych, rolniczych i hodowlanych, prawników, lekarzy weterynarii, itd. Zajmę się koordynacją prac tego zespołu.

W skład zespołu na dzień dzisiejszy zgodzili się wejść:

- dr inż Katarzyna Fiszdon, Katedra Genetyki i Ochrony Zwierząt, Instytut Nauk o Zwierzętach SGGW, międzynarodowy sędzia kynologiczny FCI,
- dr n. wet. Katarzyna Olbrych, Instytut Medycyny Weterynaryjnej, Katedra Nauk Morfologicznych, Zakład Anatomii Porównawczej i Klinicznej SGGW,
- Marcin Mańk, sekretarz Unii Felinologii Polskiej,
- Jacek Zarzecki, Prezes Polskiego Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego,
- Dawid Fabjański, Prezes Fundacji Animal Rescue Poland, mgr prawa, biegły sądowy z dziedziny dobrostanu i ochrony zwierząt,
- Jacek Lewocki, kierownik referatu postępowań prawnych Fundacji Animal Rescue Poland,
- Mirosław Proppe, prezes Fundacji WWF Polska,
- dr Tomasz Jóźwik, wiceprezes Zarządu Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Łodzi, specjalista rozrodu zwierząt i chorób zwierząt nieudomowionych,
- Beata Krupianik, Prezes Zarządu Fundacji KARUNA - Ludzie dla Zwierząt, twórczyni Ogólnopolskiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności Zwierząt “Kastrujemy bezdomność”, współautorka programów edukacyjnych zapobiegania bezdomności zwierząt,
- Małgorzata Piekarczyk, przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli (NIK).

Współpraca:

- Główny Inspektorat Weterynarii
- Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna
- Departament Prawny Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Zespół będzie rozszerzany o kolejnych specjalistów zgodnie z pracami toczącymi się w różnych dziedzinach.

Jednym z pierwszych oficjalnych moich wystąpień, jako Pełnomocnika Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do spraw ochrony zwierząt, był referat “Szczęśliwe zwierzę = szczęśliwy człowiek” wygłoszony podczas konferencji pt. „Etyka w łańcuchu żywnościowym – od producenta do konsumenta” w Narodowym Instytucie Kultury i Dziedzictwa Wsi. Dotyczył on między innymi wpływu dobrostanu zwierząt na jakość produktów pochodzenia zwierzęcego.

Link do artykułu dotyczącego tego wystąpienia na stronie Farmer.pl: <https://www.farmer.pl/produkcja-zwierze/pelnomocnik-ds-ochrony-zwierzat-szczesliwe-zwierze-to-szczesliwy-czlowiek,97240.html>

14 lipca 2020 r. w Urzędzie Miasta Łodzi odbyło się spotkanie z przedstawicielami organizacji, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. W spotkaniu wzięło udział ponad 30. przedstawicieli organizacji, którym zależy na zmianie regulacji prawnych dotyczących ochrony zwierząt w Polsce. W mojej ocenie było to dobre, merytoryczne spotkanie, na którym wskazano na konieczność:

- czipowania wszystkich psów w Polsce (wszyscy uczestnicy poparli ten pomysł),
- doprecyzowania art 7 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt dotyczące odbioru interwencyjnego zwierząt przez organizacje pro-zwierzęce,
- zrewidowania rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczącego schronisk dla zwierząt – dodanie wymiarów kojców i uściślenie uprawnień dla właścicieli schronisk,
- rewizji przepisów dotyczących terminu ważności szczepień przeciwko wściekliźnie z obowiązkowej corocznej na zalecaną przez producentów szczepionek,
- znaczenia szeroko pojętej edukacji w pracach nad ochroną zwierząt, powołanie państwowych zespołów edukacyjnych dla: gmin, organizacji pro-zwierzęcych, szkół, policji, służb celnych, pracowników schronisk; konieczność wprowadzenia obowiązkowej certyfikacji,
- zmiany prawa mówiącego o minimalnej odległości 150 m pomiędzy schroniskiem, a siedzibą ludzką,
- stworzenia przepisów uniemożliwiających wywóz zwierząt bezdomnych i umieszczenie ich w schronisku poza obszarem powiatu (przewóz na dużą odległość naraża zwierzęta na niepotrzebny stres, a przy tym utrudnia/uniemożliwia właścicielom odbiór zaginionych zwierząt, tworząc pole do nadużyć),
- zaostrzenia przepisów dotyczących niehumanitarnej sprzedaży karpi.

W spotkaniu tym wzięli udział przedstawiciele:

- Stowarzyszenia Ochrony Praw Zwierząt „JAZGOT”,
- Fundacji Niechciane i Zapomniane - SOS dla Zwierząt,
- Łódzkiego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami (TOnZ),

- Fundacji Karuna - Ludzie dla Zwierząt,
- Fundacji „(Nie)Milcz-Reaguj”,
- Fundacji Instytut Analiz Środowiskowych,
- Fundacji Ostatnia Szansa,
- Służby Ochrony i Ratownictwa Zwierząt i Fundacji Animal Rescue Poland,
- Stowarzyszenia Płock Przyjazny Psom,
- Stowarzyszenia na Rzecz Obrony Praw Ludzi i Zwierząt,
- Łódzkiego inspektoratu Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Zwierząt „OTOZ Animals”,
- Fundacji Cane Corso Rescue Poland,
- Stowarzyszenia Przyjaciół Zwierząt w Boćkach,
- Fundacji VIVA,
- Fundacji Medor,
- OTOZ Animals,
- TTOPZ,
- Stowarzyszenia na Rzecz Ochrony Zwierząt Nasielsk,
- TOZ Oddział w Pile,
- Fundacji Wspomagania Wsi,
- Stowarzyszenia Otwarte Klatki,
- Łódzkiego Stowarzyszenia Opieki nad Zwierzętami,
- Fundacji Przyjaciele Braci Mniejszych i Schroniska w Nowym Dworze Mazowieckim,
- Fundacji Kocia Mama,
- Koalicji - Niech Żyją,
- Ośrodka Działań Ekologicznych,
- UM Łódź,
- Rady Miejskiej w Łodzi.

16 lipca 2020 r. wziąłem udział w pierwszej konferencji prasowej jako Pełnomocnik Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do spraw ochrony zwierząt. Była to wspólna konferencja z Panem Janem Krzysztofem Ardanowskim Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

16 lipca 2020 r. odbyłem spotkanie z przedstawicielami przemysłu futrzarskiego w Polsce. Podczas spotkania przedstawione zostały warunki chowu i hodowli zwierząt futerkowych, głównie norek, czynione prace nad poprawą dobrostanu zwierząt, udział tego działu rolnictwa w budżecie. Zostałem zaproszony na wizytację takiej hodowli. Zaproponowałem wspólne spotkanie

z przedstawicielami organizacji posiadającymi w statucie ochronę zwierząt, co zostało przyjęte z aprobatą.

Tego samego dnia odbyło się spotkanie z przedstawicielami WWF Polska, Koalicji “Niech żyją” Fundacji Viva, Fundacji Karuna oraz Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Rozmowy dotyczyły możliwości rozpoczęcia prac dotyczących zmian w polskim prawodawstwie związanym z dobrostanem zwierząt i powołaniem zespołu ekspertów. Zauważono problemy dotyczące między innymi braku w Polsce; azylu-schroniska dla zwierząt dzikich i egzotycznych, braku jednoznacznego całkowitego zakazu sprzedaży żywych karp w sklepach, braku regulacji prawnych dotyczących przelotu dzikich ptaków przez terytorium Polski i związanych z tym strat w rolnictwie, a co za tym idzie wypłat odszkodowań dla rolników.

Prowadziłem rozmowy z organizacjami posiadającymi w swym statucie zapis o ochronie zwierząt dotyczące poprawy dobrostanu zwierząt i zmian prawnych jakie należałoby wprowadzić. Problemem, który wysuwa się na pierwszy plan są skargi na nieprawidłowości związane z interwencyjnym odbiorem zwierząt przez te organizacje i skargi dotyczące funkcjonowania schronisk dla zwierząt. Skargi napływają zarówno od organizacji pro-zwierzęcych, hodowców zwierząt towarzyszących i rolników, jak i od osób prywatnych.

29 lipca 2020 r. w budynku Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się spotkanie organizacji felinologicznych i kynologicznych zarejestrowanych w Polsce.

Na spotkaniu obecni byli przedstawiciele następujących podmiotów:

- Związek Kynologiczny w Polsce (ZKwP),
- Polska Federacja Felinologiczna “Felis Polonia” (FPL),
- Polski Związek Felinologiczny (PZF),
- Unia Felinologii Polskiej,
- Stowarzyszenie Właścicieli Kotów i Psów Rasowych,
- Polskie Porozumienie Kynologiczne,
- OSPR Kennel Club,
- Stowarzyszenie Canis e Catus,
- Stowarzyszenie Koty Rasowe,
- Federacja Organizacji Kynologicznych,
- Klub Kota X-Treme,
- SMK Jedynka,
- Związek Hodowców Psów Rasowych,
- Dolnośląski Związek Hodowców Psów,
- Polski Klub Kynologiczny,
- Związek Kynologiczny PL,

– KHRON - Klub Hodowców Rasy Owczarek Niemiecki.

Podczas spotkania uczestnicy podkreślili, że wprowadzona w 2012 roku nowelizacja ustawy o ochronie zwierząt spowodowała zarejestrowanie ponad 2000 organizacji wystawiających dokumenty pochodzenia psów i kotów, często dokumentacji bez jakiegokolwiek wartości z felinologicznego i kynologicznego punktu widzenia. Rozmnażanie psów i kotów nie posiadających rodowodów o określonej dla organizacji kynologicznych i felinologicznych wartości przyczynia się do zwiększania bezdomności zwierząt w Polsce i powstawania kolejnych „pseudo hodowli”, na działanie których organizacje zrzeszające hodowców nie mają żadnego wpływu. Koszty walki samorządów z bezdomnością zwierząt w PL to ponad 200 mln PLN.

Zaproponowałem powstanie „palestry” czy też „unii” stworzonej przez te organizacje, unia taka miałaby na celu sama weryfikować wiarygodność wystawianych rodowodów i kontrolować zasady hodowli i dobrostanu zwierząt. Unie federacji kynologicznych i felinologicznych mogłaby odpowiadać przed Ministrem Rolnictwa i/lub Głównym lekarzem Weterynarii, na wzór organizacji hodowców zwierząt gospodarskich. Organizacje należące do unii miałyby także prawa wskazania organizacji uprawnionych do wystawiania rodowodów psów i kotów rasowych w Polsce „certyfikowanych” przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Unie takie finansowałyby się same, ich członkowie nie musiałby wzajemnie uznawać swoich rodowodów i wystaw, same decydowałyby o swoich organizacjach członkowskich czy też federowaniu się do organizacji międzynarodowych, ich członkowie mieli by jednak prawo do otrzymywania państwowej certyfikacji rodowodów.

Kolejnym ważnym punktem omawianym podczas spotkania był problem niewłaściwego odbioru interwencyjnego na podstawie art. 7 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ochronie zwierząt. Dużym zainteresowaniem przedstawicieli organizacji felinologicznych i kynologicznych cieszył się przedstawiony przeze mnie pomysł dotyczący wprowadzenia obowiązku czipowania wszystkich psów i kotów w Polsce z utworzeniem centralnej, państwowej bazy danych nazwanej roboczo „Czip.Gov.PL”. Zgodzono się, że w ogromnym stopniu pomoże to nie tylko w identyfikacji zaginionych zwierząt, ale także przyczyni się do znacznego zmniejszenia problemu zwierząt bezdomnych, a co za tym idzie oszczędnościach dla samorządów gminnych.

Poruszony został także problem corocznego obowiązku szczepień psów przeciwko wściekliźnie. Pełnomocnik zobowiązał się do przedstawienia tematu Inspekcji Weterynaryjnej i Krajowej Izbie Lekarsko-Weterynaryjnej w celu zweryfikowania możliwości zmian prawnych zezwalających na rzadsze niż coroczne i zgodne ze wskazaniami producentów szczepionek szczepienia psów.

W dniu 29 lipca 2020 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami wymienionych poniżej organizacji rolniczych:

- Polski Związek Hodowców Koni,
- Ogólnopolski Związek Producentów Drobiu POLDRÓB,

- Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz,
- Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka,
- Rada Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych,
- Krajowa Izba Rolnicza,
- Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”,
- Federacja Związków Pracodawców- Dzierżawców i Właścicieli Rolnych,
- Polski Związek Hodowców Bydła Mięsnego,
- Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego,
- Związek Polski Przemysł Futrzarski,
- Związek Hodowców Polska Czerwona Typ Mięsny,
- Instytut Gospodarki Rolnej.

Podczas spotkania przedstawiciele organizacji rolniczych w Polsce poruszyli kilka problemów związanych z dobrostanem zwierząt, zwłaszcza gospodarskich. Jednym z ważniejszych okazał się problem dotyczący niewłaściwego odbioru interwencyjnego na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt. Niektórzy przedstawiciele organizacji rolniczych opowiedzieli się za całkowitym usunięciem art. 7 ust 3 z tej ustawy (w związku z uszanowaniem miru domowego), inni za wprowadzeniem „certyfikacji” osób uprawnionych do takich interwencji i wprowadzenia wymogów prawnych nakazujących rzetelniejsze rozliczanie finansów tych organizacji. Poruszono także kwestie wprowadzenia odpowiedzialności organizacji przeprowadzających interwencyjny odbiór zwierząt, możliwości wprowadzenia chorób zakaźnych do gospodarstw w czasie wizytacji przedstawicieli tych organizacji i wprowadzenie obowiązku pokrycia wszelkich strat związanych z niewłaściwym odbiorem zwierząt przez takie organizacje. Poruszono także kwestie zgodności takiego odbioru z konstytucyjnym prawem własności, a także łamania przepisów dotyczących rejestracji zwierząt gospodarskich w czasie i po odbiorze interwencyjnym, oraz rażącym braku symetrii pomiędzy prawami osób przeprowadzających interwencję z ramienia organizacji posiadających w swym statucie zapis o ochronie zwierząt a rolnikami.

Ponieważ temat ten pojawia się bardzo często na spotkaniach z przedstawicielami zarówno organizacji pro zwierzęcych jak i organizacji zrzeszających hodowców zwierząt zarówno towarzyszących jak i gospodarskich, poprosiłem by przesyłać do mnie konkretne skargi, po ich weryfikacji będzie sporządzony raport w tej sprawie.

Wraz ze swoim zespołem ekspertów rozpocząłem prace nad doprecyzowaniem przepisów dotyczących uprawnień osób mogących przeprowadzać interwencyjny odbiór zwierząt z ramienia organizacji posiadających w swym statucie zapis o ochronie zwierząt. Jak zaznaczono na spotkaniach z przedstawicielami organizacji posiadających w swym statucie zapis o ochronie zwierząt dobrym rozwiązaniem może być wprowadzenie „certyfikacji” polegającej między innymi na ukończeniu kursów i egzaminach państwowych dla osób posiadających uprawnienia do interwencyjnego odbioru

zwierząt. Wiele osób i organizacji pro-zwierzęcych, a także hodowców zgadza się z tym pomysłem, który nie tylko podniesie poziom edukacji takich osób ale także przygotuje je lepiej do roli osoby posiadającej uprawnienia do oceny dobrostanu, zdrowia i warunków w jakich przebywają zwierzęta różnych gatunków i ras, a także przygotuje do prowadzenia rozmów i negocjacji zarówno z opiekunami i właścicielami zwierząt, jak i służbami mundurowymi i weterynaryjnymi.

Podsumowując spotkanie przedstawiciele organizacji rolniczych stwierdzili, że pomysł zainicjowania takich spotkań przez Pełnomocnika jest bardzo dobry. Podjęli się oni wyłonienia ze swego grona prezydium do współpracy z Pełnomocnikiem. Zaproponowali także by kolejne spotkania były tematyczne i dotyczyły różnych gatunków zwierząt.

W dniu 30 lipca 2020 r. odpowiadając na zaproszenie przedstawicieli przemysłu futrzarskiego odbyłem wizytację w hodowli nerek i krów mlecznych rasy holsztyńsko-fryzyjskiej. Przedstawione do wizytacji hale produkcyjne karmy dla nerek były wzorcowe i utrzymane w sterylnych warunkach, sama hodowla nerek prowadzona jest tam z poszanowaniem dobrostanu zwierząt. Norki znajdowały się w dwupoziomowych klatkach przewyższających powierzchnie minimalne, miały stały dostęp do karmy i do świeżej wody pitnej z automatycznych poidel. Oglądane zwierzęta były w doskonałej kondycji i nie wykazywały zaniepokojenia, a opiekunom pozwalały się głaskać. Hodowla była utrzymana w nienagannej czystości i nie było czuć zapachów odzwierzęcych. Oczywiście trudno jest raportować zaspokojenie behawioralnych potrzeb zwierząt w hodowlach zwierząt futerkowych, gdzie są one hodowane od wielu pokoleń w klatkach. Zawsze można poprawiać warunki utrzymania zwierząt w takich hodowlach. W kwestii wielkości klatek są one porównywalne z warunkami jakie mają króliki czy też świnki morskie w dobrze funkcjonujących hodowlach amatorskich.

Zdaję sobie sprawę, że przedstawiona do wizytacji hodowla nerek jest jedną z lepszych w Polsce, dlatego jestem chętny przyjąć deklarowane już zaproszenie organizacji pozarządowych, które chcą pokazać mi hodowlę, którym daleko jest do standardów dobrostanowych jakie widziałem w tej hodowli nerek.

Hodowla krów rasy holsztyńsko-fryzyjskiej w jednym z wizytowanych przeze mnie gospodarstw prowadzona jest w otwartych pomieszczeniach z wolnym, zadaszonym wybiegiem. Krowy mają możliwość swobodnego przemieszczania się, mają stały dostęp do wody i paszy. Gospodarstwo to jest jednym z czołowych producentów mleka. Stan zwierząt był dobry, nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących dobrostanu zwierząt w hodowli.

W czasie wizytacji hodowli przedstawiono pełnomocnikowi i ekspertowi ds. rolnictwa działanie ferm futrzarskich w Polsce, zadeklarowano chęć podnoszenia standardów dobrostanu hodowli nerek oraz podkreślono, że czołowe hodowle nerek w Polsce nie tylko utrzymują zalecane dla hodowli nerek minimalne normy dotyczące utrzymania i zabezpieczenia nerek, ale znacznie je przewyższają. Podkreślono wagę zużycia na karmy dla nerek ogromnej ilości odpadów powstałej w wyniku produkcji

mięsa, które nie trafiają do zakładów utylizacyjnych. Podkreślono także, że istniejące w Polsce hodowle zwierząt futerkowych, niespełniające warunków zachowania dobrostanu zwierząt na minimalnym, wymaganym poziomie powinny zostać zamknięte, a te które działają zgodnie z zaleceniami powinny uzyskać państwową certyfikację. Zaakcentowano chęć spotkania z przedstawicielami organizacji pro-zwierzęcych, a także chęć wpłynięcia na poprawę warunków utrzymania różnych gatunków zwierząt futerkowych w Polsce.

Podsumowując moje działania jako Pełnomocnika Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do spraw ochrony zwierząt w pierwszym miesiącu pracy, był to czas bogaty w spotkania z przedstawicielami organizacji różnych, często posiadających skrajnie różne poglądy.

W wyniku moich spotkań z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz z zespołem ekspertów sygnalizuję rozpoczęcie prac nad:

- obowiązkiem czipowania i utworzenia państwowej bazy danych psów i kotów w Polsce,
- zmianami w przepisach dotyczących schronisk dla zwierząt,
- doprecyzowaniem przepisów w ustawie o ochronie zwierząt dotyczących uprawnień osób prowadzących interwencyjny odbiór zwierząt z ramienia organizacji posiadających w swym statucie zapis o ochronie zwierząt,
- uregulowaniu prawnym certyfikacji organizacji kynologicznych i felinologicznych w Polsce wystawiających rodowody dla psów i kotów rasowych.

W sierpniu zajmę się kolejnymi tematami oraz realizacją działań zapoczątkowanych w lipcu.

Ponadto postanowiłem informować o swoich pracach w comiesięcznych raportach publikowanych na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakładce „Pełnomocnik”.